

Årsredovisning 2023

Förslag till beslut

Förskolenämnden tar del av årsredovisning 2023.

Sammanfattning

Arbetet med uppsökande verksamhet för barn från 3 år som inte är inskrivna i förskolan påbörjades under januari månad. I mars skickades ett informationsbrev till samtliga vårdnadshavare till barn som saknade en placering på förskola och till vårdnadshavare till barn placerade på enskild pedagogisk omsorg. Av de vårdnadshavare som svarade på brevet med en intresseanmälan om plats till hösten 2023 konstaterades att majoriteten redan stod i kö för förskola och har idag fått en förskoleplacering. Övriga som svarade har erbjudits allmän förskola, men har av olika anledningar avböjt erbjudandet. Under hösten skickades ett nytt informationsbrev ut och ett årshjul och rutiner har tagits fram för verksamheten.

I september kom det en ny befolkningsprognos för Solna stad. Prognosen visar på en sänkning av befolkningsökningen jämfört med prognosen daterad september 2022, vilket är den prognos som budget 2023 baseras på. Sänkningen härrör sig dels till att utfallet av antal folkbokförda i staden för år 2022 blev lägre än prognostiserat, dels på sänkt fertilitetsantagande och senarelagda byggnationer av bostäder. För barn i förskoleålder, 1 - 5 år, visar prognosen för 2031 att antalet barn prognostiseras till 5 248, vilket är en minskning med 383 barn jämfört med prognosen i september 2022.

Den aktuella statistiken visar att förskollärartätheten har ökat något och att andelen heltidstjänster med förskollärarlegitimation ligger kvar på samma nivå som föregående år, 31 procent. Andelen heltidstjänster med viss pedagogisk utbildning har dock ökat från 22 procent till 37 procent. Ökningen kan förklaras med den kompetensutvecklingssatsning riktad mot barnskötare som genomförts. Antal barn per heltidsanställd i de kommunala förskolorna har minskat något från 5,7 barn per heltidsanställd till 5,6 barn, vilket är något högre än övriga kommuner i Stockholms län samt i riket. Under sommaren anpassades ytterligare en förskola för att möjliggöra arbete i mindre barngrupper.

Svarsfrekvensen på brukarundersökningen i förskola har minskat något jämfört med föregående år men är betydligt högre än 2020 och 2021. Brukarundersökningen visar generellt på goda resultat för både fristående och kommunala enheter och det sammanfattande omdömet visar att 88 procent (kommunala 86 % och fristående 90 %) av vårdnadshavarna som svarat på enkäten är nöjda med verksamheten.

Förskolenämnden har två nämndmål, "Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög" och "Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen", varav båda bedöms vara uppfyllda till stor del. Nämndens uppdrag att tillsammans med andra nämnder utreda förutsättningarna för att etablera fler tillagningskök i Solnas skolor och förskolor är slutförd.

Verksamhetens nettokostnad för 2023 var 547,1 mkr vilket är 26,4 mkr lägre än budget. Avvikelsen mot budget beror främst på lägre kostnader för köp av huvudverksamhet samt högre intäkter i form av förskoleavgifter och bidrag från staten. Bidrag från staten avser bidrag för momsersättning till fristående förskolor samt statsbidrag från Skolverket för kvalitetshöjande åtgärder. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 39,1 mkr (7,7 %). Nettokostnadsökningen beror främst på kostnadsökningar som kompenserats för i ramen.

Helårsprognosen per augusti för nämnden visade på en positiv avvikelse mot budget på 6 mkr då det beräknades vara färre barn i verksamheten under året än budgeterat. Utfallet visar på en positiv avvikelse på 26,1 mkr, vilket är 20,1 mkr högre än prognostiserat. Anledningen till avvikelsen är att det varit färre barn än beräknat i verksamheten under året, främst under hösten.

Nämndens investeringsutfall uppgick till 0,0 mkr, vilket är en avvikelse på 1,0 mkr i jämförelse med årets investeringsbudget.

Utfallet för investeringar visar på en avvikelse på 0,5 mkr jämfört med helårsprognosen i delårsrapporten. Avvikelsen beror på att anskaffningar som genomförts inte har uppfyllt kriterierna som gäller för att klassas som investering.

Fredrik Nordvall
Förvaltningschef

Maria Gyllenberg
Avdelningschef

SOLNA STAD

Årsredovisning 2023

FÖRSKOLENÄMNDEN

FN 2023:22 Behandlas på förskolenämnden den 13 februari 2024

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse.....	3
Sammanfattning.....	3
Händelser av väsentlig betydelse.....	3
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	5
Mål och uppdrag.....	5
Ekonomisk analys.....	9
Väsentliga personalförhållanden	11
Tvärsektoriella frågor	12
Förväntad utveckling.....	13
Konkurrensutsättning.....	14
Intern kontroll.....	14

Bilagor

Fördjupad resultatanalys

Årsrapport uppföljning kränkande behandling

Inventering av kök i förskolor och skolor

Förvaltningsberättelse

Sammanfattning

Arbetet med uppsökande verksamhet för barn från 3 år som inte är inskrivna i förskolan påbörjades under januari månad. I mars skickades ett informationsbrev till samtliga vårdnadshavare till barn som saknade en placering på förskola och till vårdnadshavare till barn placerade på enskild pedagogisk omsorg. Av de vårdnadshavare som svarade på brevet med en intresseanmälan om plats till hösten 2023 konstaterades att majoriteten redan stod i kö för förskola och har idag fått en förskoleplacering. Övriga som svarade har erbjudits allmän förskola, men har av olika anledningar avböjt erbjudandet. Under hösten skickades ett nytt informationsbrev ut och ett årshjul och rutiner har tagits fram för verksamheten.

I september kom det en ny befolkningsprognos för Solna stad. Prognosen visar på en sänkning av befolkningsökningen jämfört med prognosen daterad september 2022, vilket är den prognos som budget 2023 baseras på. Sänkningen härrör sig dels till att utfallet av antal folkbokförda i staden för år 2022 blev lägre än prognostiserat, dels på sänkt fertilitetsantagande och senarelagda byggnationer av bostäder. För barn i förskoleålder, 1 - 5 år, visar prognosen för 2031 att antalet barn prognostiseras till 5 248, vilket är en minskning med 383 barn jämfört med prognosen i september 2022.

Den aktuella statistiken visar att förskollärartätheten har ökat något och att andelen heltidstjänster med förskollärläggning ligger kvar på samma nivå som föregående år, 31 procent. Andelen heltidstjänster med viss pedagogisk utbildning har dock ökat från 22 procent till 37 procent. Ökningen kan förklaras med den kompetensutvecklingsinsats riktad mot barnskötare som genomförts. Antal barn per heltidsanställd i de kommunala förskolorna har minskat något från 5,7 barn per heltidsanställd till 5,6 barn, vilket är något högre än övriga kommuner i Stockholms län samt i riket. Under sommaren anpassades ytterligare en förskola för att möjliggöra arbete i mindre barngrupper.

Svarsfrekvensen på brukarundersökningen i förskola har minskat något jämfört med föregående år men är betydligt högre än 2020 och 2021. Brukarundersökningen visar generellt på goda resultat för både fristående och kommunala enheter och det sammanfattande omdömet visar att 88 procent (kommunala 86 % och fristående 90 %) av vårdnadshavarna som svarat på enkäten är nöjda med verksamheten.

Förskolenämnden har två nämndmål, "Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög" och "Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen", varav båda bedöms vara uppfyllda till stor del. Nämndens uppdrag att tillsammans med andra nämnder utreda förutsättningarna för att etablera fler tillagningskök i Solnas skolor och förskolor är slutförd.

Verksamhetens nettokostnad för 2023 var 547,1 mkr vilket är 26,4 mkr lägre än budget. Avvikelsen mot budget beror främst på lägre kostnader för köp av huvudverksamhet samt högre intäkter i form av förskoleavgifter och bidrag från staten. Bidrag från staten avser bidrag för momsersättning till fristående förskolor samt statsbidrag från Skolverket för kvalitetshöjande åtgärder. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 39,1 mkr (7,7 %). Nettokostnadsökningen beror främst på kostnadsökningar som kompenseras för i ramen.

Helårsprognosen per augusti för nämnden visade på en positiv avvikelse mot budget på 6 mkr då det beräknades vara färre barn i verksamheten under året än budgeterat. Utfallet visar på en positiv avvikelse på 26,1 mkr, vilket är 20,1 mkr högre än prognostiserat. Anledningen till avvikelsen är att det varit färre barn än beräknat i verksamheten under året, främst under hösten.

Nämndens investeringsutfall uppgick till 0,0 mkr, vilket är en avvikelse på 1,0 mkr i jämförelse med årets investeringsbudget.

Utfallet för investeringar visar på en avvikelse på 0,5 mkr jämfört med helårsprognosen i delårsrapporten. Avvikelsen beror på att anskaffningar som genomförts inte har uppfyllt kriterierna som gäller för att klassas som investering.

Händelser av väsentlig betydelse

Befolkningsprognos

I september kom det en ny befolkningsprognos för Solna stad. Prognosen visar på en sänkning av befolkningsökningen jämfört med prognosen daterad september 2022, vilket är den prognos som budget 2023 baseras på. Sänkningen härrör sig dels till att utfallet av antal folkbokförda i staden för år 2022 blev lägre än

prognostiserat, dels på sänkt fertilitetsantagande och senarelagda byggnationer av bostäder. För barn i förskoleålder, 1 - 5 år, visar prognosen för 2031 att antalet barn prognostiseras till 5 248 vilket är en minskning med 383 barn jämfört med prognosen i september 2022.

Uppsökande verksamhet

Arbetet med uppsökande verksamhet för barn från 3 år som inte är inskrivna i förskolan påbörjades under januari månad. I mars skickades ett informationsbrev till samtliga vårdnadshavare till barn som saknade en placering på förskola och till vårdnadshavare till barn placerade på enskild pedagogisk omsorg. Brevet innehöll information om förskolans verksamhet på åtta olika språk med en svarsblankett och frankerat kuvert som vid intresse kunde skickas tillbaka till förvaltningen. Av de vårdnadshavare som svarade på brevet med en intresseanmälan om plats till hösten 2023 konstaterades att majoriteten redan stod i kö för förskola och har idag fått en förskoleplacering. Övriga som svarade har erbjudits allmän förskola, men har av olika anledningar avböjt erbjudandet. Under hösten har ett nytt informationsbrev skickats ut, vilket har resulterat i att några barn har ansökt om förskoleplats. Ett årshjul och rutiner har tagits fram för verksamheten.

Lokaler och gårdar

Under sommaren har upprustning av ventilationen på förskolorna Dungen och Thor genomförts. På förskolorna Juvelen, Gasellen och Påfågeln har gårdarna rustats upp och på förskolan Borgen har invändig upprustning genomförts. På förskolan Hanneberg har planlösningsändringar och invändig upprustning genomförts.

Solens öppna förskola

Solens öppna förskola i Hagalund lämnade i maj sina lokaler till förmån för skolverksamhet. Öppna förskolan bedrev sin verksamhet utomhus under sommaren i väntan på att en ny lokal i samma område färdigställdes. Den nya lokalen togs i bruk och invigdes under hösten.

Stängning av förskolor

Under våren genomfördes information och planering för stängning eller delvis stängning av tre kommunala förskolor. Det är förskolorna Augustendal, Järven och delar av Lyckoklövern vilka stängde från augusti. Augustendals förskola stängde på grund av planerad nybyggnation av skola, Järvens förskola på grund av förändrad användning av kraftledning i närheten av förskolan och Lyckoklövern förskola på grund av buller i samband med byggnation av tunnelbana. Ytterligare tre fristående förskolor och en pedagogisk omsorg meddelade under våren att de skulle lägga ner sin verksamhet i augusti. Anledningen till nedläggningarna var varierande för huvudmännen, men det handlar om att barnantalet minskat, lokalfrågor och att huvudmannen flyttar från Solna.

Tillsyner

Under året genomfördes 17 regelbundna tillsyner varav tio i fristående förskolor och sju i pedagogisk omsorg. Utöver regelbunden tillsyn har en riktad tillsyn genomförts av en fristående förskola med anledning av signaler om missförhållanden. Av de tillsyner som har genomförts under året har förskolenämnden fattat beslut om ingripande i 10 ärenden. De vanligast förekommande brister som har identifierats i samband med tillsyn har varit kopplade till att huvudmannen inte har dokumenterat sitt systematiska kvalitetsarbete, att huvudmannen inte har haft insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten eller att barnen inte har erbjudits en god miljö i ändamålsenliga lokaler. Vid samtliga uppföljningar som har genomförts har förvaltningen bedömt att huvudmannen har vidtagit skäliga åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Inom ramen för tillsynsuppdraget har även sju ägar- och ledningsprövningar genomförts med anledning av inkomna anmälningar om förändringar i fristående huvudmäns ägar- och ledningskrets.

Förskolenämnden har beviljat fem ansökningar om godkännande som huvudman för fristående förskola med anledning av en överlåtelse av huvudmannskapet för befintliga förskoleenheter. Utöver det har fyra ansökningar om tillfällig utökning av platser vid fristående förskolor beviljats och ytterligare en ansökan är under utredning.

Personuppgiftsincidenter

Under 2023 har åtta anmälningar om personuppgiftsincidenter inkommit till förskolenämnden. Ingen av incidenterna har bedömts vara av den karaktär att den har anmälts till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). En anmälan om risk för personuppgiftsincident inkom under samma period. Vid en jämförelse med år 2022 framkommer att antalet anmälningar har minskat. Under år 2022 inkom 12 anmälningar och ingen av dessa rapporterades till IMY.

Personuppgiftsincidenterna under år 2023 har i huvudsak rört sig om handhavandefel såsom brister i rutinefterlevnad i hantering av personuppgifter inom utskick, behörighetshantering, bildhantering och dokumentation. Systemleverantören Tieto har rapporterat en personuppgiftsincident som avsåg ett fel i en funktion som inte används av barn- och utbildningsförvaltningen.

Kvalitetsdeklarationer

Kvalitetsdeklarationerna går i linje med läroplanernas uppdrag och följs upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Solnas förskolor arbetar utifrån en aktuell likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrningen i Solna stad utgår från ett system för samlad ekonomi- och verksamhetsstyrning samt gällande lagstiftning, föreskrifter och nationella mål för den kommunala verksamheten. Utgångspunkten är en sammanhållen målstyrning, där kommunfullmäktige anger inriktning och ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. Det sker i Solna stads verksamhetsplan och budget, som är stadens främsta styrdokument. Den årliga verksamhetsplanen och budget kompletteras inom vissa områden med andra styrande dokument som policyer, strategier, riktlinjer, planer och program.

Styrelse och nämnder ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktning, precisera och fastställa en verksamhetsplan och budget utifrån föreslagna ekonomiska ramar. Hänsyn ska tas till viktiga förändringar i omvärlden såsom ändringar i lagstiftningen och förändringar i befolkningsstrukturen. Styrelse och nämnder ska till sin verksamhetsplan och budget besluta om internkontrollplan och konkurrensplan för verksamheten.

Utifrån styrelsens och nämndernas mål samt ekonomiska ramar ska förvaltningsledningen utarbeta verksamhetsplan och budget i dialog med sina enheter. Enheterna ska arbeta fram sina mål/aktiviteter, vilka i sin tur ska brytas ned till individuella mål/aktiviteter för varje medarbetare. Målen/aktiviteterna tydliggör medarbetarens ansvar och befogenhet i det gemensamma arbetet med att uppnå enhetens, nämndens och stadens mål.

I Solna stads styr- och uppföljningssystem ingår uppföljning och utvärdering. Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten följs upp och utvärderas i den omfattning som krävs för att ha en god kontroll. Befarade avvikelser, som inte är ringa, ska omgående informeras kommunstyrelsen som har uppsikt över nämndernas verksamhet, uppföljning och utvärdering. Uppföljning och utvärdering för Solna stad behandlas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige per 30 april, 31 augusti (delårsrapport) och 31 december (årsredovisning). De övergripande målen, nämndmålen och uppdragen samt stadens finansiella mål följs främst upp i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Solna stads verksamhet bedrivs i vissa delar i aktiebolag, kommunalförbund eller stiftelseform. Kommunfullmäktige utser ledamöter till bolagsstyrelser och stiftelser samt utser ledamöter till förbundsfullmäktige för kommunalförbunden. Kommunfullmäktige väljer också ägarombud till bolagsstämmor. Kommunstyrelsen ansvarar för att företagen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att tillräcklig samordning sker med övrig kommunal verksamhet. Stadens styrning utgår ifrån lagstiftning inom området och de styrdokument som särskilt utfärdats av kommunfullmäktige i form av företagspolicy, bolagsordningar, ägardirektiv, särskilda direktiv, avtal eller förbundsordningar och medlemsdirektiv.

Uppsiktsplikten fullgör kommunstyrelsen genom att krav ställs på företagen om att lämna löpande information från sin verksamhet enligt ett fastställt rapporteringssystem. Koncernredovisning upprättas per sista augusti och sista december. För stiftelser gäller särskilda stadgar. Ägarförhållandena varierar i de olika bolag/förbund som ingår i Solna stads koncern och därmed formerna för uppsikt.

Förskolenämndens ansvarsområden

Förskolenämnden ansvarar för att barn mellan 1-5 år erbjuds en god pedagogisk verksamhet där omsorg, lek och lärande är centralt för verksamheten. Detta kan ske antingen inom ramen för Solna stads egna förskoleenheter eller genom att vårdnadshavare väljer förskola eller annan pedagogisk omsorg i annan regi. I nämndens ansvarsområde ingår också godkännande och tillsyn av fristående förskolor och annan pedagogisk omsorg samt öppen förskola.

Mål och uppdrag

Kommunfullmäktige har i Solna stads verksamhetsplan och budget 2023 med inriktning för 2024-2025 beslutat om nämndmål och uppdrag för nämnderna.

Nämndmål

Kommunfullmäktiges beslutade mål för nämnden följs främst upp i delårsrapport per augusti och i årsredovisningen. Måluppfyllelsen för nämndmålen bedöms genom en sammanvägning av genomförda aktiviteter och relevanta mått. Målen bedöms enligt:

- Målet uppfylls i år
- Målet uppfylls till stor del i år
- Målet uppfylls delvis i år
- Målet uppfylls inte i år

En sammanfattning av bedömningarna för nämndmålen ser ut så här:

Nämndmål
Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög.
Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen.

Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög.

- Målet uppfylls till stor del i år

Uppföljning av nämndmålen sker, dels genom nyckeltal/mått, dels genom skriftliga beskrivningar av genomförda aktiviteter. Statistik gällande barngrupper och personalens kompetens för år 2023 publiceras i slutet av april 2024 och redovisas därför inte i tabellen nedan.

Nyckeltalsbeskrivning	2023	2022	2021	2020
Barn per barngrupp i förskola, kommunal regi, antal		15,7	16,3	16,4
Barn per barngrupp i förskola, enskild regi, antal		16,8	16,2	16,1
Personaltäthet, barn per heltidstjänst, kommunal regi, antal		5,6	5,7	5,3
Personaltäthet, barn per heltidstjänst, enskild regi, antal		5,3	5,6	5,5
Barn per heltidsanställd förskollärare, kommunal regi, antal		18,1	18,3	20,4
Barn per heltidsanställd förskollärare, enskild regi, antal		20,4	23	24,4
Heltidstjänster i förskolan med förskollärlägitimation, kommunal regi, andel (%)		31	31	26
Heltidstjänster i förskolan med förskollärlägitimation, enskild regi, andel (%)		26	25	22
Mitt barn känner sig tryggt i förskolan (resultat från brukarundersökning) kommunal regi, andel (%)	93	94	95	94
Mitt barn känner sig tryggt i förskolan (resultat från brukarundersökning) enskild regi, andel (%)	95	95	96	95

Den strukturella kvaliteten i förskolan har förbättrats på flera områden. De senaste åren har fokus varit att öka andelen förskollärare och barnskötare ytterligare samt satsningar på vidareutbildning för både förskollärare och barnskötare. Statistiken visar att förskollärlärlägitimation har ökat något och att andelen heltidstjänster med förskollärlärlägitimation ligger kvar på samma nivå som föregående år, 31 procent. Andelen heltidstjänster med viss pedagogisk utbildning har dock ökat från 22 procent 2021 till 37 procent 2022. Ökningen kan förklaras med den kompetensutvecklingssatsning, riktad mot barnskötare, som genomförts. De kommunala förskolorna eftersträvar att ha minst en utbildad förskollärare per avdelning. Den preliminära bedömningen av andelen heltidstjänster med förskollärlärlägitimation i kommunal regi för 2023 ska ha ökat ytterligare jämfört med 2022.

Antal barn per heltidsanställd i de kommunala förskolorna har minskat något från 5,7 barn per heltidsanställd till 5,6 barn, vilket är något högre än övriga kommuner i Stockholms län samt i riket. Den preliminära bedömningen för 2023 är att antalet barn per årsarbetare ligger kvar på samma nivå som 2022. Barngruppernas storlek har minskat jämfört med föregående år och är nu lägre än snittet i Stockholms län, men något högre än riket. Under sommaren anpassades ytterligare en förskola för att möjliggöra arbete i mindre barngrupper. Den preliminära bedömningen för 2023 är att barngruppernas storlek har ökat något, vilket till del kan bero på att flera förskolor stängdes i augusti. Se även under rubriken Händelser av väsentlig betydelse.

Resultatet av brukarundersökningen visar att en hög andel av vårdnadshavarna, både på kommunala (93 %) och fristående (95 %) förskolor, har svarat att deras barn känner sig trygga i förskolan.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- **Fortsatt utveckling av kvaliteten i förskolan**

För att förbättra kvaliteten i Solnas förskolor arbetar förskolorna utifrån Strategi för ökad kvalitet i förskolan. En reviderad strategi beslutades av nämnden i december 2022. Arbetet med att ta fram ett självskattningsverktyg, som ska ingå i förskolornas kvalitetsrapport, är påbörjad men inte slutförd. Naturskolan hade sin fjärde fortbildningsomgång i januari på temat "Vinter och språkutveckling". Under maj månad anordnades pedagogiska träffar på temat "Språkutvecklande insatser".

- Fortsatt arbete med den strukturella kvaliteten i förskolan**
 Flera kompetensutvecklingsinsatser har påbörjats och genomförts under året. Genom förskolläraryftet, Uppsala universitet, har kursen "Utmana och stödja" genomförts vid ett tillfälle på våren och ett på hösten. På vårens kurs deltog 27 förskollärare och på höstens kurs 24. Under våren har även 26 barnskötare genomgått den fjärde modulen från förskolläraryrket, "Teknik och naturvetenskap". Det prioriterade arbetet med att rekrytera fler förskollärare till stadens förskolor har fortsatt.
- Fortsatt utveckling av processen för tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg**
 Det digitala verktyget som används vid tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg är implementerat och samtliga tillsyner under året har genomförts med hjälp av verktyget. Under hösten togs beslut om ett nytt upplägg för hur förskolor som får en regelbunden tillsyn under året väljs ut. Förändringen innebär att tillsyn utövas under samma samma tidsperiod för förskolor som har samma huvudman eftersom det både är den enskilda förskolan och huvudmannen som är föremål för tillsyner. Det förändrade upplägget förväntas ge en effektivare process både för förvaltningen och de enskilda utförarna. Förändringen träder i kraft från januari 2024.
- Ta fram rutiner för uppsökande verksamhet**
 Ett årshjul med tillhörande rutiner för uppsökande verksamhet har tagits fram och utskick till berörda vårdnadshavare har gjorts vid två tillfällen under året. Arbetet med att utveckla den uppsökande verksamheten fortsätter och möjligheter till ett ökat samarbete med Öppna förskolan och barnvårdscentralen (BVC), är frågor som diskuteras.
- Planera för framtida förskoleförsörjning**
 Under våren genomfördes information och planering för stängning eller delvis stängning av tre kommunala förskolor. Det är förskolorna Augustendal, Järven och delar av Lyckoklövern vilka stängde från augusti. I november tog nämnden beslut om en förskoleförsörjningsplan där befintlig kapacitet och framtida behov av förskoleplatser för respektive bostadsområde i staden har kartlagts för att kunna ligga till grund för framtida beslut om förändringar. Förskoleförsörjningsplanen ska uppdateras årligen.
- Fortsätta arbetet med att säkerställa kvaliteten för mat som tillagas i kök i egen regi**
 Under året har matsvinnet på några utvalda förskolor som köper mat från leverantör följts upp. Mätningen visar att det är något högre matsvinn per portion i förskolan jämfört med skolan. För att även kunna mäta och följa upp matsvinnet på förskolor som tillagar mat i egen regi kommer vägning av matsvinnet ske på respektive förskola. I verksamhetsplan och budget för 2024 tog nämnden beslut om att under 2024 planera för ett övertagande av produktion av mat i egen regi för samtliga förskoleenheter. Övergången ska vara genomförd till terminsslut våren 2025.

Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen.

 Målet uppfylls till stor del i år

Uppföljning av nämndmålen sker dels genom nyckeltal/mått, dels genom skriftliga beskrivningar av genomförda aktiviteter.

Nyckeltal	2023	2022	2021	2020
Svarsfrekvens brukarundersökning, kommunal regi (%)	63	67	45	55
Svarsfrekvens brukarundersökning, enskild regi (%)	64	67	54	55
Sammanfattande omdöme andel positiva svar, kommunal regi (%)	86	85	86	88
Sammanfattande omdöme andel positiva svar, enskild regi (%)	90	90	93	90
Total Nöjd kund index (NKI), kommunal regi	70	70	69	71
Total Nöjd kund index (NKI), enskild regi	76	77	78	76

Brukarundersökningen är ett viktigt verktyg för att mäta vårdnadshavarnas nöjdhet och servicekvaliteten i verksamheterna och en hög svarsfrekvens på brukarundersökningen är viktig för att kunna använda resultatet i

det systematiska kvalitetsarbetet. Svansfrekvensen på brukarundersökningen i förskola har minskat något jämfört med föregående år, men är fortfarande betydligt högre än 2020 och 2021. För kommunal regi har svansfrekvensen minskat från 67 procent till 63 procent och för fristående regi från 67 procent till 64 procent. Insatser för att ytterligare höja svansfrekvensen har fortsatt under året.

Nöjd kund Index (NKI) ligger på samma nivå som föregående år för kommunala enheter (70). För fristående enheter har NKI minskat till 76 jämfört med 77 föregående år. Brukarundersökningen visar generellt på goda resultat för både fristående och kommunala enheter och det sammanfattande omdömet visar att 88 procent (kommunala 86 % och fristående 90 %) av vårdnadshavarna som svarat på enkäten är nöjda med verksamheten.

I brukarundersökningen framgår att de kommunala förskolorna behöver fortsätta sitt arbete med att dokumentera barnens lärande och utveckling samt kommunicera kring den till varje vårdnadshavare. Även arbetet med att förbättra den generella informationen från förskolan till vårdnadshavare behöver fortsätta.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- **Fortsatt arbete med likvärdighet på förskolor i egen regi**
Arbetet med gemensamma rutiner och likvärdig information till vårdnadshavare på samtliga kommunala förskolor fortsätter. Pilotprojektet som påbörjades under 2022 där närvaro under lov anmäls direkt i lärplattformen har fortsatt under 2023. Utvärderingen visar att det finns behov av några ytterligare justeringar i systemet innan det fungerar tillfredsställande och kan rullas ut på samtliga förskolor.
- **Följa upp vårdnadshavarnas nöjdhet i brukarundersökningen**
Brukarundersökningen genomfördes under våren och visar på goda resultat. Svansfrekvensen har minskat något jämfört med föregående år och arbetet med att få fler vårdnadshavare att svara på brukarundersökningen behöver fortsätta.

Uppdrag

Kommunfullmäktiges beslutade uppdrag för nämnden följs främst upp i delårsrapport per augusti och i årsredovisningen. Status för uppdragen bedöms enligt:

- ✓ Uppdraget är slutfört
- ▶ Uppdraget pågår enligt plan
- ⏸ Uppdraget pågår med avvikelse
- ! Uppdraget avbrutet eller har inte startat.

Uppdrag
✓ Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med skolnämnden, förskolenämnden och tekniska nämnden utreda förutsättningarna för att etablera fler tillagningskök i Solnas skolor och förskolor.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med skolnämnden, förskolenämnden och tekniska nämnden utreda förutsättningarna för att etablera fler tillagningskök i Solnas skolor och förskolor.

- ✓ Uppdraget är slutfört.

Redan idag är den mat som serveras tillagad i kök på stadens förskolor och skolor. I arbetet med skolförsörjningsplan och förskoleförsörjningsplan har möjligheten till fler tillagningskök undersökts genom en inventering av befintliga köks status och möjligheter att förändra mottagningskök till tillagningskök har kartlagts. Cirka hälften av stadens förskolor har egna tillagningskök, resterade förskolor får mat levererat som är tillagad på stadens skolor. Vid nybyggnation beaktas fortsättningsvis den politiska ambitionen om tillagningskök i nya förskolor och skolor. Återrapportering sker till skolnämnden i samband nämndens årsredovisning.

Ekonomisk analys

Driftredovisning

Verksamhetens nettokostnad för 2023 är 547,1 mkr vilket är 26,4 mkr lägre än budgeterat för året. Avvikelsen mot budget beror främst på lägre kostnader för köp av huvudverksamhet samt högre intäkter i form av förskoleavgifter och bidrag från staten. Bidrag från staten avser bidrag för momsersättning till fristående förskolor samt statsbidrag från Skolverket för kvalitetshöjande åtgärder. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 39,1 mkr (7,7 %). Nettokostnadsökningen beror främst på kostnadsökningar som kompenseras för i ramen.

På kostnadssidan är bidrag till fristående förskolor 15,4 mkr lägre än budget vilket i tabellen nedan syns som lägre kostnader för köp av verksamhet. Avvikelsen beror på att det varit färre barn än planerat på fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Personalkostnaderna har varit högre än budgeterat för året, vilket främst beror på ökade statsbidrag från Skolverket som främst syftar till att kompensera för ökade personalresurser i verksamheten.

Totalt under året har antalet barn i verksamheten varit betydligt lägre än budgeterat. Det är främst kostnader för köp av verksamhet, bidrag till fristående förskolor och andra kommuner, som är lägre på grund av att det varit färre barn än planerat. Antalet barn i stadens egna förskolor stämmer dock väl med planerat antal och kostnaderna för barn i egen regi (intern kostnad peng) är något högre än budgeterat för året.

Övriga kostnads- och intäktsposter har endast mindre avvikelser och följer budget.

Resultaträkning (mkr)	2023	2022	% 23/22	Budget- avvikelse	Årsbudget	Årsprognos	Prognos- avvikelse
Taxor och avgifter	61,6	59,2		4,6	57,0	60,0	3,0
Hyror och arrenden	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag	46,2	51,2		13,4	32,8	41,0	8,2
Försäljning av verksamhet	2,3	2,0		1,3	1,0	1,5	0,5
Övriga intäkter	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	110,1	112,4	-2,0 %	19,3	90,8	102,5	11,7
Personalkostnader	-243,9	-232,3		-6,7	-237,2	-248,9	-11,7
Köp av verksamhet/tjänster	-330,8	-311,0		15,4	-346,1	-338,8	7,3
Lokalkostnader	-63,7	-63,0		1,7	-65,5	-65,5	0,0
Kapitalkostnader	-0,3	-0,4		0,0	-0,3	-0,4	-0,1
Övriga kostnader	-18,5	-13,7		-3,2	-15,3	-16,5	-1,2
Summa kostnader	-657,2	-620,4	5,9 %	7,2	-664,4	-670,1	-5,7
Verksamhetens nettokostnader	-547,1	-508,0	7,7 %	26,4	-573,6	-567,6	6,0

Helårsprognosen per augusti för nämnden visade på en positiv avvikelse mot budget på 6 mkr då det beräknades vara färre barn i verksamheten under året än budgeterat. Utfallet för året visar på en positiv avvikelse på 26,4 mkr, vilket är 20,4 mkr högre än prognostiserat. Anledningen till avvikelsen är att det varit färre barn än beräknat i verksamheten under året, främst under hösten. Antalet folkbokförda barn har varit färre än den befolkningsprognos som budgeten baseras på och det är även svårt att prognostisera när vårdnadshavare väljer att placera sina barn i förskolan.

På intäktsidan är det i huvudsak taxor och avgifter samt statliga bidrag som avviker från prognosen. Det är bidrag från Skolverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen som blivit högre än prognostiserat.

På kostnadssidan är det främst köp av huvudverksamhet och personalkostnader som avviker från prognosen med ett lägre utfall. Avvikelsen beror på att det varit färre barn i fristående förskolor och andra kommuner samt att personalbehovet i verksamheten, främst under hösten, varit lägre än beräknat.

Verksamheter

Verksamheter (mkr)	2023	2022	% 23/22	Budget- avvikelse	Budget	Prognos	Prognos- avvikelse
Nämnd	-0,6	-0,5		-0,1	-0,5	-0,5	0,0
Öppen förskola	-2,5	-2,3		0,2	-2,6	-2,6	0,0
Förskola	-537,6	-485,8		22,1	-559,9	-555,9	4,0
Pedagogisk omsorg	-5,8	-4,9		4,2	-10,0	-8	2,0
Gemensam verksamhet	-0,6	-14,5		0,0	-0,6	-0,6	0,0

Verksamheter (mkr)	2023	2022	% 23/22	Budget- avvikelse	Budget	Prognos	Prognos- avvikelse
Verksamhetens nettokostnader	-547,1	-508,0	7,7	26,4	-573,6	-567,6	6,0

Förskola

Nettokostnaden för året är 537,6 mkr, vilket är 22,1 mkr lägre än budgeterat. Avvikelsen kan främst förklaras med högre intäkter av barnomsorgsavgifter och högre statliga bidrag samt lägre kostnader för bidrag till fristående förskolor än budgeterat. Avvikelsen stämmer väl överens med att antalet folkbokförda 1-5 åringar varit lägre än budgeterat för året samt hur utvecklingen sett ut tidigare år. Jämfört med helårsprognosen är utfallet 18,1 mkr lägre än prognostiserat, vilket också är kopplat till att det varit färre barn än beräknat i verksamheten.

Pedagogisk omsorg

Nettokostnaden för året är 5,8 mkr, vilket är 4,2 mkr lägre än budget. Avvikelsen beror på att det varit färre barn i verksamheten än beräknat och därmed lägre kostnader för bidrag till fristående verksamheter. Jämfört med helårsprognosen är utfallet 2,2 mkr lägre än prognostiserat, vilket beror på att det varit färre barn än beräknat i verksamheten.

Utfallet för övriga verksamheter följer prognosen för året och visar endast på mindre avvikelser.

Verksamhet i egen regi

Utfallet för verksamhet i egen regi 2023 visar på en nettokostnad på 66,7 mkr, vilket är 5,3 mkr lägre än årets budget. Avvikelsen jämfört med budget beror främst på högre interna intäkter, barnpeng, samt högre statsbidrag än beräknat. Jämfört med föregående år har nettokostnaden minskat med 5,7 mkr (7,8 %) vilket främst förklaras av att intäkterna är högre än föregående år.

De högre intäkterna för barnpengen under året beror på att det har varit något fler barn i verksamheten än planerat under året. Intäkterna i form av statsbidrag avser bidrag från Skolverket för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan.

På kostnadssidan är det personalkostnaderna som är högre än budget, vilket beror på att det varit fler barn än beräknat i verksamheten samt de högre statsbidragen. För övriga kostnadsposter är det endast mindre avvikelser mot budget. Den största avvikelsen avser lokalkostnader, vilket kan kopplas till de förskolor som stängde i augusti där både hyra och städkostnader varit lägre än budgeterat.

Resultaträkning (mkr)	2023	2022	% 23/22	Budget- avvikelse	Budget	Prognos	Prognos- avvikelse
Taxor och avgifter	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Hyror och arrenden	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag	11,5	12,7		5,8	5,8	8,8	3,0
Försäljning av verksamhet	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	259,8	237,5		9,0	250,8	250,8	0,0
Summa intäkter	271,4	250,2	8,5	14,8	256,6	259,6	3,0
Personalkostnader	-243,2	-231,7		-8,2	-235,0	-238,1	-3,1
Köp av verksamhet/tjänster	-14,2	-15,4		-1,1	-13,1	-13,1	0,0
Lokalkostnader	-63,0	-63,0		2,5	-65,5	-65,5	0,0
Kapitalkostnader	-0,3	-0,4		0,0	-0,3	-0,3	0,0
Övriga kostnader	-17,4	-12,0		-2,7	-14,7	-14,7	0,0
Summa kostnader	-338,1	-322,6	4,8	-9,4	-328,6	-331,7	-3,1
Verksamhetens nettokostnader	-66,7	-72,4	-7,8	5,3	-72,1	-72,1	0,0

Helårsprognosen i delårsrapporten visade på en budget i balans, men utfallet visar på en nettokostnad som är 5,3 mkr lägre än budgeterat.

Avvikelserna jämfört med prognos avser främst att de interna intäkterna (barnpeng) för året är högre än förväntat då det varit fler barn i verksamheten än beräknat. Även statsbidrag från Skolverket är högre än beräknat i prognos. På kostnadssidan är det främst personalkostnaderna som avviker och är högre än prognostiserat, vilket är kopplat till de högre statsbidragen som främst syftar till att kompensera för ökade personalresurser i verksamheten.

Övriga poster visar endast på mindre avvikelser jämfört med prognos.

Investeringsredovisning

Nämndens investeringsutfall uppgick till 0,0 mkr, vilket är en avvikelse på 1,0 mkr i jämförelse med årets investeringsbudget.

Utfallet för investeringar visar på en avvikelse på 0,5 mkr jämfört med helårsprognosen i delårsrapporten. Avvikelsen beror på att anskaffningar som genomförts inte har uppfyllt kriterierna som gäller för att klassas som investering.

Investeringsredovisning (mkr)	2023	2022	Differens 23/22	Återstår av årsbudget	Budget	Prognos	Prognos-avvikelse
Verksamhetens investeringar	0,0	0,3	-0,3	1,0	1,0	0,5	0,5

Väsentliga personalförhållanden

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Genom att bedriva en verksamhet med hög kvalitet och en stabil organisation blir staden en attraktiv arbetsgivare. För att säkra kompetensförsörjningen pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete utifrån antagna "Strategi för kompetensutveckling och karriärvägar inom förskola och skola".

Under året har kompetensutvecklingsinsatsen förskolläraryftet i samarbete med Uppsala universitet fortsatt. Vårterminen 2023 och höstterminen 2023 genomförde 27 respektive 24 förskollärare kursen "Utmana och stödja" 7,5 högskolepoäng. Via omställningsfonden genomförde 26 barnskötare under våren kursen "Teknik och naturvetenskap". Kursen som är på 7,5 högskolepoäng är den fjärde modulen som erbjudits från förskolläraryrket via Uppsala universitet.

I januari 2023 genomförde Naturskolan sin fjärde fortbildningsomgång på temat "Vinter -och språkutveckling". Totalt deltog 100 pedagoger från förskolor i egen regi och 25 pedagoger från fristående verksamheter. Två pedagogiska träffar har anordnats under maj på temat "Språkutvecklande insatser". Samtliga kommunala och fristående verksamheter har varit inbjudna till träffarna.

Alla pedagoger i Solna stads förskolor genomförde under höstterminen en fortbildning om hur man kan hantera och förebygga problemskapande beteenden i förskolan.

Medarbetarengagemang

Medarbetarundersökningen, hållbart medarbetarengagemang (HME), genomfördes under oktober och november 2022 med ett resultatvärde på 80,0 för år 2022 mot 79,1 för år 2021 och 76,9 år 2020. Svarefrekvensen var hög, 90 procent.

Resultaten har redovisats i samtliga verksamheter och handlingsplaner har tagits fram lokalt tillsammans med medarbetarna. Nästa medarbetarundersökning genomförs i februari 2024.

Lika rättigheter och möjligheter

Medarbetarsamtal genomförs kontinuerligt med samtliga medarbetare. Alla vakanta tjänster har utlysts och kompetensbaserad rekrytering är ett hjälpmedel som används för att hitta rätt personal till nämndens verksamhet.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat från 9,9 procent 2022 till 8,0 procent 2023. Det är främst inom förskolan som sjukfrånvaron har minskat men även på skolorna har det skett en minskning. Förskolornas sjukfrånvaro har minskat från 13,4 procent 2022 till 10,6 procent 2023.

En nyckelfaktor för att främja en hög frisknärvaro är att fortsätta att bedriva ett kvalitativt och systematiskt arbetsmiljöarbete samt kontinuerlig uppföljning och samtal kring frånvaro och rehabilitering.

Periodutfall	2023	2022	Förändring
Antal anställda	1 238	1 226	12
- varav kvinnor	969	943	26
- varav män	269	283	-14
Antal årsarbetare i snitt	1 136,1	1 125,4	10,7
Sjukfrånvaro, %	8,0	9,9	-1,9
Hållbart medarbetarengagemang-index (HME)	-	80,0	
Fotnoter:			

Antal årsarbetare i snitt avser överenskommen sysselsättningsgrad.
Sjukfrånvaron avser perioden 1 december 2022 till 30 november 2023.
HME-undersökning genomförs vanligtvis varje höst. Höstens planerade undersökning kommer, på grund av omstrukturering hos leverantören, genomföras under våren 2024.

Statistiken avser personal på hela barn- och utbildningsförvaltningen då skolnämnden är anställningsmyndighet och har arbetsgivaransvaret inklusive arbetsmiljöfrågor för all den personal som arbetar inom skolnämnden och förskolenämndens verksamhetsområde.

Tvärsektoriella frågor

Solna stad har väl utvecklade metoder för att arbeta med de tvärsektoriella frågorna; internationellt arbete, likabehandlingsarbete samt strategiskt miljö- och klimatarbete. Kommunstyrelsen, kommittéer och råd skapar tillsammans med stadsledningsförvaltningen förutsättningar för arbetet bland annat genom styrdokument, kunskapsuppbyggnad, erfarenhetsutbyte och samarbete. Nämnderna har uppdraget att använda de tvärsektoriella perspektiven för att utveckla den egna verksamheten och stödja nämndens måluppfyllelse. Det tvärsektoriella arbetet följs upp i delårsrapport och årsredovisning.

Internationellt

Nämndens internationella arbete är huvudsakligen en metod för verksamhets- och kvalitetsutveckling samt för att rusta barn för en framtid i en värld med täta kontakter över nations- och kulturgränser. Nedan beskrivs det huvudsakliga internationella arbetet under året.

Långsiktiga relationer - framgångsfaktor i internationellt arbete

Staden deltar i det europeiska nätverket Eurocities Social Affairs Forum och förskolenämnden deltar i arbetsgruppen ”Utbildning”. I maj deltog en representant från förvaltningen i arbetsgruppsträffen i Tweente i Nederländerna där 38 representanter från 19 storstäder i Europa utbytte erfarenheter och fick ta del av goda exempel från värdstaden. Temat för träffen var "Equality through equity", jämlikhet genom likabehandling, och inriktningen hur man får alla barn och unga att lyckas i sin skolgång. Arbetsgruppen använder metoden ”Critical Friend Review”, vänskaplig kollegial granskning, vid förskole- och skolbesök. Syftet är att genomlysna och ge återkoppling på värdstadens förskolor och skolors starka sidor och eventuella förbättringsområden.

Fokus på verksamhets- och kvalitetsutveckling

Akreditering inom Erasmus+ för förskola, grundskola, modersmål och anpassade grundskolan är beviljad och omfattar programperioden 2022-2027. Syftet är att få en sammanhållen internationell fortbildningsinsats för samtliga verksamheter.

Rusta barn och unga för framtiden

Inom ramen för EU-programmet Erasmus+ presenterade Universitets- och högskolerådet i februari den digitala samarbetsplattformen e-twinning för representanter från samtliga förskolor. I mars var en Erasmuskoordinator från Tyskland och besökte förskolor i syfte att skapa kontakter och inspiration och i april deltog en av förste förskollärarna på ett e-twinningseminarium i Italien. I två förskoleområden har pedagogerna startat ett samarbete genom e-twinning med Estland och Norge. Utifrån det internationella arbetet inom Erasmus+ utsågs, på stadens internationella World Café-seminarium i december, en av stadens rektorer för förskolan till årets internationalist.

Likabehandling

Nämndens likabehandlingsarbete syftar till att säkra att alla medborgare får likvärdigt bemötande och service. Det arbetet bidrar till att utveckla nämndens verksamhet och dess kvalitet. Nedan beskrivs likabehandlingsarbetet under året.

Förskolenämnden har under 2023 fortsatt fokus på värdegrundsarbete och arbetar för en likvärdig förskola.

Riksdagen har tagit beslut om att anta förslagen om ändringar i skollagen i syfte är att öka deltagandet i förskolan. Från att barnet ska fylla tre år, och sedan löpande till och med att barnet fyller sex år, ska kommunerna upplysa om förskolans syfte och barnens rätt till förskola. Lagändringarna tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2023. Arbetet med uppsökande verksamhet för barn från 3 år som inte är inskrivna i förskolan påbörjades i Solna under januari månad. I mars och september skickades ett informationsbrev till samtliga vårdnadshavare till barn som saknade en placering på förskola och till vårdnadshavare till barn placerade på enskild pedagogisk omsorg.

Likabehandlingsarbetet bedrivs framför allt inom ramen för förskolornas systematiska kvalitetsarbete. Verksamheterna ansvarar för att varje läsår planera och följa upp aktiviteter inom likabehandling. Aktiviteterna

ingår i varje enhets plan mot kränkande behandling och diskriminering som ska utvärderas och analyseras vid läsårets slut.

Arbetet bidrar till nämndmålen att kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög, samt att vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen.

Miljö och klimat

Nämndens miljöarbete utgår från den av kommunfullmäktige antagna miljöpolicy med tillhörande strategier samt nämndens nämndmål. Nedan beskrivs de huvudsakliga aktiviteterna inom miljöområdet under året utifrån miljöpolicyens fokusområden

Effektiv resursanvändning

Verksamheten har under året fortsatt arbeta nära tekniska nämnden kring bland annat energieffektiviserande åtgärder såsom utbyte av armaturer och ljuskällor i de lokaler som förvaltningen nyttjar, för att bidra till mer energieffektiva lokaler

Samtliga förskoleenheter, både de som har mottagningskök och de som tillagar maten i egen regi, arbetar aktivt för att minska matsvinnet och det finns goda förutsättningar att avbeställa mat med kort varsel vid exempelvis sjukdom eller vid ledighet. För förskolorna finns i dag ingen möjlighet att väga och följa upp matsvinnet och det förs därför en dialog med leverantören och verksamheten om hur detta skulle kunna genomföras på ett bra sätt. Under våren genomfördes mätning av matsvinnet på några utvalda förskolor vid några tillfällen. Utifrån de få uppgifter som kommit fram av mätningen så ser det ut som att förskolorna slänger mer matavfall per portion än vad skolorna gör. Skillnaden kan förklaras med att det är svårare att planera mängden mat när det gäller mindre barn och att frånvaron också är något högre då det inte är en obligatorisk skolform.

God livsmiljö

Arbetet med att undvika användningen av farliga ämnen samt hantering av kemikalier så att risker minimeras och minska barns exponering för miljöskadliga ämnen fortsätter. En uppföljning av 'Åtgärdsplan för att minska kemikalier i förskola och skola' har genomförts. Syftet med uppföljningen var att identifiera områden som behöver aktualiseras eller vidareutvecklas. Nästa steg är att prioritera mellan de identifierade områdena och lägga upp en plan för genomförande. Arbetet med att kontinuerligt genomföra egenkontroller för verksamheterna, där hantering av kemikalier ingår, pågår enligt plan.

Under året har en värmekartering med syfte att identifiera risker med värmestress till följd av värmeböljor i förskolor genomförts. Små barn är extra känsliga för värmestress, varvid kartläggningen stödjer främst det förebyggande klimatanpassningsarbetet med att till exempel säkerställa tillräcklig skugga. Även en fördjupad skyfallsutredning har genomförts under året, i syfte att kartlägga konsekvenser på samhällsviktig verksamhet till följd av skyfall och ta fram prioriterade objekt.

Förväntad utveckling

Förskolan har en viktig roll i det svenska utbildningssystemet och förskolans undervisningsuppdrag har blivit allt tydligare i förskolans läroplan. Solna stad behöver arbeta med att stärka det systematiska kvalitetsarbetet i förskolan med fokus på uppföljning och analys som bidrar till utveckling. Forskning och beprövad erfarenhet ska vara en naturlig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen behöver även fortsätta arbetet med att säkerställa likvärdigheten på de kommunala förskolorna. Idag finns det en skolchef med ansvar för samtliga skolformer inom den kommunala undervisningsverksamheten. Ett led i att prioritera förskolans uppdrag är att tillsätta ytterligare en skolchef vars uppdrag blir att ansvara för de kommunala förskolorna.

Sedan den 1 juli 2023 har kommunerna fått ett nytt uppdrag att arbeta för att fler barn ska gå i förskolan. Det nya uppdraget syftar till att fler barn ska gå i förskolan och få möjlighet till en bättre språkutveckling i svenska. I detta arbete är utmaningen att nå ut med information, om förskolans uppdrag och att alla barn från tre års ålder har rätt till avgiftsfri förskola, till vårdnadshavare som idag inte placerat sina barn i förskolan. Ett nära samarbete mellan förskolan, öppna förskolan, BVC och andra mötesplatser för familjer är en framgångsfaktor för att lyckas i arbetet som andra kommuner lyfter och som Solna behöver utveckla ytterligare.

Att minska antalet barn i förhållande till antalet personal är en fråga som förskolenämnden fortsatt vill prioritera. Andelen förskollärare har fortsatt att öka under 2023, men från en relativt låg nivå. Att öka andelen förskollärare i verksamheten är därför en fortsatt prioriterad fråga. Förskolans lärmiljö är en annan fråga som har stor påverkan på undervisningen. Framtida förskoleförsörjning och lokalfrågan är därmed en fråga som förskolenämnden kommer fortsätta att arbeta med under kommande år.

Konkurrensutsättning

Uppföljning av genomförda upphandlingar

Verksamhetsområde / Avtal	Uppföljning
Nämnden har inte genomfört några nya upphandlingar under perioden.	

Avtalsuppföljning

Förskolenämnden har inte några avtal som varit föremål för uppföljning under året.

Intern kontroll

Arbetet med de beslutade kontrollmomenten enligt nämndens interna kontrollplan 2023 har genomförts enligt plan.

Uppföljning av internkontrollplan

Kategori, intern kontroll	Process/Rutin	Kontrollmoment	Resultat av kontrollmoment
Ekonomi	Fakturering av barnomsorgsavgift till vårdnadshavare	Kontroll av rutin för registrering av barn på förskola i Procapita	● Ingen eller försumbar avvikelse Kontrollen visar att de förbättrade rutinerna vid registrering och placering följs. I samband med fakturering kontrolleras manuellt att det inte skickas någon faktura till vårdnadshavare med barn folkbokförda i annan kommun. Åtgärderna har resulterat i betydligt färre felaktigheter och korrigeringar av fakturor. Det förekommer fortfarande vissa avvikelser då ändringar i folkbokföringen sker med en viss fördröjning. Arbetet med att ta fram rutiner för att göra en efterkontroll av hushållets inkomst med hjälp av uppgifter från Skatteverket har påbörjats men inte slutförts ännu. Åtgärden förväntas minska korrigeringar på grund av att felaktiga uppgifter om hushållets inkomst har registrerats. Åtgärd bedöms inte nödvändig.
Verksamhet sprocesser	Rutiner för närvaro och uppsikt av barnen i förskolan för att säkerställa säkerheten för alla barn under hela dagen.	Kontroll att samtliga enheter har aktuell rutin för närvaro och uppsikt av barnen i förskolan under hela dagen och att den är känd av alla medarbetarna på respektive enhet	● Ingen eller försumbar avvikelse Kontroll att samtliga enheter har aktuell rutin för närvaro och uppsikt av barnen i förskolan under hela dagen och att den är känd av alla medarbetarna på respektive enhet har genomförts. Resultatet visar att det finns tydliga rutiner för tillsynsansvaret och att rutinerna uppmärksammas årligen för samtliga medarbetare samt ingår i introduktion för nya medarbetare och vikarier. Åtgärd bedöms inte nödvändig.
	Uppföljning av användning och effekter av strukturbidraget	Kontrollmoment genomförs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet	● Ingen eller försumbar avvikelse Kontrollmomentet genomförs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och är en del av förutsättningarna som analyseras. Förskolorna genomför regelbundna uppföljningar av effekter utifrån insatta åtgärder. Strukturbidraget används utslutande till ökade personalresurser i verksamheten. Åtgärd bedöms inte

Kategori, intern kontroll	Process/Rutin	Kontrollmoment	Resultat av kontrollmoment
			nödvändig.

SOLNA STAD

Fördjupad resultatanalys 2023

FÖRSKOLENÄMNDEN

Innehållsförteckning

Styrande dokument och övriga underlag för resultatanalysen	3
Resultat/iakttagelser.....	3
Statistik personal och grupper, jämförelser över tid och med andra kommuner.....	3
Brukarundersökning.....	3
Klagomål och anmälan om kränkande behandling.....	3
Genomförda aktiviteter	4
Analys/bedömning.....	6
Slutsats och förslag på åtgärder.....	7

Styrande dokument och övriga underlag för resultatanalysen

Styrande dokument beslutade av barn- och förskolenämnden

Dokumentnamn	Beslutad datum
Verksamhetsplan och budget 2023	2022 -12-06
Kvalitetsdeklarationer	2019-10-15
Strategi för att öka kvaliteten i förskolan	2022 -12-06
Strategi för kompetensutveckling och karriärvägar inom förskola och skola	2020-06-09
Handlingsplan för att minska barngruppernas storlek i förskolan	2019-10-14

Resultat/iakttagelser

Statistik personal och grupper, jämförelser över tid och med andra kommuner

Statistik gällande barngrupper och personalens kompetens för år 2023 publiceras i slutet av april 2024. Uppgifter för 2023 som redovisas för Solna kommunal regi är preliminär statistik.

Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst

	2020	2021	2022	2023
Egen regi i Solna	5,3	5,7	5,6	5,6
Fristående enheter i Solna	5,5	5,6	5,3	--
Stockholms län kommuner, kommunal regi	5,1	5,2	5,2	--
Samtliga kommuner kommunal regi	5,1	5,1	5,1	--

Förskollärartäthet, antal barn per heltidstjänst med förskollärarlegitimation

	2020	2021	2022
Egen regi i Solna	20,4	18,3	18,1
Fristående enheter i Solna	24,4	23,0	20,4
Stockholms län kommuner, kommunal regi	16,4	17,2	15,9
Samtliga kommuner kommunal regi	11,8	12,5	11,6

Antal barn per barngrupp

	2020	2021	2022	2023
Egen regi i Solna	16,4	16,3	15,7	15,9
Fristående enheter i Solna	16,1	16,2	16,8	--
Stockholms län kommuner, kommunal regi	16,3	15,1	16,2	--
Samtliga kommuner kommunal regi	15,3	14,6	15,5	--

Brukarundersökning

Frågeområde	Kommunala enheter			Fristående enheter		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Andel positiva svar (%)						
Utveckling och lärande	88	90	86	92	92	91
Normer och värden	91	91	91	93	92	92
Skola och hem	83	83	83	90	90	89
Sammanfattande omdöme	86	88	86	93	90	90
Nöjd Kund Index (NKI)	69	70	70	78	77	76
Svarsfrekvens %	45	67	63	54	67	64

Klagomål och anmälan om kränkande behandling

Huvudmannen tog under 2023 emot 25 anmälningar om klagomål. Ingen av dessa hanterades på huvudmannanivå, det vill säga av utredare på central förvaltning. 25 klagomål överlämnades till rektor för berörd förskola. Av stadens 35 förskolor har 13 tagit emot klagomål under året.

Klagomålen som lämnades över till förskola handlar i huvudsak om bristande tillsyn och kommunikation.

Inget av klagomålen hanterades på huvudmannanivå. Inget av klagomålen gällande förskola har överlämnats av Skolinspektionen.

Statistik och rapport med analys gällande anmälningar om kränkande behandling finns i särskild bilaga.

Genomförda aktiviteter

Systematiskt kvalitetsarbete

Huvudmannen har under 2023 kompletterat det systematiska kvalitetsarbetet med kvalitetsdialoger mellan huvudman och rektor, vilka utgör en central del i huvudmannens strävan efter kontinuerlig förbättring av undervisningen och ett sätt att främja delaktighet med personal i frågorna. Kvalitetsdialogerna hålls en gång per termin och utgår från förskolornas kvalitetsrapporter med fokus på resultat, identifierade aktiviteter samt personalens delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet.

Processen med att ta fram gemensamma kvalitetskriterier inom ramen för Kvalitetskompassen (*Skolverket*) är påbörjad och målsättningen är att detta arbete ska vara klart under våren 2024.

I rektorernas rapporter framkommer att det språkutvecklande arbetssättet har gett effekt, dock finns fortfarande skillnader mellan förskoleområden och förskolor. Kompetensutveckling, fortbildning och erfarenhetsutbyten har varit viktiga parametrar för att säkerställa en god utveckling och likvärdighet i arbetet.

Det systematiska arbetet när det gäller tidiga insatser för barn i förskolan visar också på skillnader mellan områden och förskolor. Flera insatser har pågått under året gällande systemstöd, fortbildning och samverkan. Ett fortsatt arbete krävs för att öka likvärdigheten.

Organisation för kvalitet

Från den 1 juli 2023 började nya bestämmelser i skollagen gälla som syftar till att fler barn ska gå i förskolan och få möjlighet till en bättre språkutveckling i svenska. I januari 2023 påbörjade huvudman arbetet med uppsökande verksamhet för barn från 3 år som inte är inskrivna i förskolan. Information skickades ut till berörda vårdnadshavare men det framkom att flera av dessa barn redan fanns i kösystemet vid det laget och resterande avböjde erbjudandet av olika anledningar. Under hösten 2023 har huvudman arbetat fram ett årshjul med rutiner och information för det fortsatta arbetet med uppsökande verksamhet.

Ett utvecklingsarbete har pågått under året för att skapa bättre och tryggare övergång mellan förskola och skola. Representanter från förskola och skola har träffats i dialogmöte tillsammans med huvudman där fokus har varit att skapa bättre rutiner, tidiga insatser för barn i behov av särskilt stöd, tydligare kommunikation och ökad likvärdighet. En arbetsplan med riktade och tidsatta aktiviteter är genomförd. Utvärdering med personal, både från förskola och skola, samt vårdnadshavare visar att övergången har förbättrats och skolgången upplevs som tryggare och mer förutsägbar.

Under året har arbete påbörjats för att lägga in huvudmans genomförda utbildningar i stadens gemensamma kurskatalog, Kompetensportalen. Detta möjliggör att alla kan ta del av samma information och kompetensutvecklingsinsatser, även fristående aktörer. De fristående aktörerna informeras om innehållet vid de gemensamma träffarna med förvaltningen som genomförs en gång per termin.

Regelbundna avstämningar mellan skolchef och chef för placeringsenheten har skapat bättre styrning gällande platsbehov och tillgång i stadens förskolor. Genom att höja planeringsprocessen till en mer strategisk nivå, blir det möjligt att inkludera ytterligare faktorer i beslutsprocessen. Dessa faktorer kan inkludera planerade förändringar och specifika inriktningsbeslut.

Flera lokalrenoveringar, både planerade och uppkomna, har genomförts samtidigt under året, vilket har skapat en ansträngd situation. Detta visar på vikten av att ha en större flexibilitet när det gäller lokaler för oförutsedda händelser.

Strukturell kvalitet

En särskild satsning har genomförts de senaste åren för att höja andelen förskollärare, där målsättningen har varit minst en förskollärare per avdelning. Förskollärarens roll har förstärkts i revideringen av förskolans läroplan och har ett uttalat särskilt ansvar för att säkerställa att det pedagogiska arbetet utgår från läroplanen.

Förskollärartätheten ökade något under 2023 medan andelen med viss pedagogisk utbildning ökade avsevärt, vilket till stor del kan förklaras utav de kompetenssatsningar som genomförts för barnskötare.

I samarbete med Uppsala universitet har 26 barnskötare genomgått utbildningen "*Teknik och naturvetenskap, 7,5 hp*", med stöd av omställningsfonden. Även förskollärare har tagit del av universitetsutbildning inom specialpedagogiska fältet, "*Utmana och stödja, 7,5 hp*", totalt 51 förskollärare genomförde utbildningen.

Flera fortbildningsinsatser har genomförts under året. I juni bjöd huvudman in till en gemensam föreläsning för alla stadens pedagoger med temat ”*Språk och demokrati*” och i augusti under uppstartsdagarna hölls en föreläsning om hur man hanterar och förebygger problemskapande beteende i förskolan.

I förskoleområde två (Hagalund/Råsunda), som har flera barngrupper med stora språkliga utmaningar, har en processutbildning genomförts för samtliga pedagoger. Utbildningen anordnades av Gothia kompetens och benämndes ”*Låt leken främja språket*”. Programmet som inleddes under hösten 2023 är utformat för att fortsätta och fördjupas under våren 2024.

Ett pilotprojekt med syfte att pröva en ny organisation med förskolepsykolog och specialpedagog, i förskoleområde ett och fyra, har vid utvärdering visat på mycket god effekt. Det resulterade i att både psykolog och specialpedagogtjänsterna, med hjälp av statsbidraget Kvalitetshöjande åtgärder i förskolan, förstärktes samt utökades under höstterminen 2023, vilket gör att samtliga områden nu har tillgång till både dessa professioner.

För att säkra kvalitet och kompetensförsörjning framöver finns en uttalad rutin att anmäla en biträdande rektor per termin till rektorsutbildningen.

I början av höstterminen anordnade huvudman en introduktionsträff för nyanställda medarbetare inom förskolan. Syftet med denna samling var att presentera förvaltningens övergripande mål, organisatoriska struktur och de arbetsmetoder som tillämpas. Genom detta arbetssätt säkerställs att de nyanställda får en djupare förståelse för förvaltningens riktlinjer och värderingar.

Huvudman har under året bjudit in till träffar med samtliga skolledare, rektorer och biträdande rektorer. Syftet är att säkerställa att skolledarna har kunskap om de nationella riktlinjerna, lokala rutiner och stadens systematiska kvalitetsarbete.

I slutet av 2022 godkändes barn- och utbildningsförvaltningens ansökan om Erasmusackreditering för samtliga verksamheter. Beviljade perioden är fram till och med 2027 vilket möjliggör ett långsiktigt arbete. Utbildningsseminarier om Erasmus+ och dess möjligheter har hållits för samtliga medarbetare vid digitala seminarier. Representanter från förskolan har under året deltagit vid olika utbyten i Tyskland, Norge och Estland. Representanter från nämnda länder har även besökt våra förskolor. Det internationella arbetet i förskolorna har under de senaste åren tagit ett stort steg framåt och vid stadens internationella World café seminarium i december utsågs en av stadens rektorer från förskolan till årets internationalist.

För att höja kompetensen kring kränkande behandling och diskriminering har förvaltningen tagit fram en utbildning och uppdaterat mallar gällande kränkande behandling. Utbildningen har under året genomförts på samtliga förskolor och för att anpassa till ett verksamhetsnära perspektiv har utbildningen till stor del fokuserat på diskussioner utifrån verklighetstroga fall.

Tillgängligt lärande

Språket är ett av de viktigaste verktygen för att barn ska utvecklas och fokusområde för förste förskollärna läsåret 22/23 var språkutvecklande arbetssätt, vilket även fortsätter under 23/24. För att främja det kollegiala lärandet anordnade de sex förste förskollärna pedagogiskt café vid två tillfällen under läsåret. Temat var språkutveckling och innehöll inspirationsföreläsningar för samtliga åldersgrupper i förskolan. Föreläsningarna finns i kompetensportalen för både externa och interna intressenter.

För att effektivisera resursplanering och organisation av verksamheterna över loven så har ett utvecklingsarbete pågått i två förskoleområden under hösten 2023. Målet är att alla vårdnadshavare ska ”lovanmäla” i systemet Infomentor. Det har utarbetats lathund och informationsmaterial till personal och vårdnadshavare samt utbildning för administratörer. Under 2024 ska samtliga områden delta i arbetssättet.

Enligt förskolans läroplan ska barn med annat modersmål ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt eget modersmål. För att stödja detta mål, har digitala verktyg integrerats i undervisningen. Ett sådant verktyg är Polyglutt, som erbjuder barnen tillgång till ett omfattande digitalt bibliotek med både fakta- och skönlitteratur på flera språk. Detta verktyg möjliggör även för förskollärare att projicera bilder på väggarna för gemensamma diskussioner i gruppen, vilket främjar språkutvecklingen.

I ett liknande syfte används andra digitala verktyg för att främja digitaliseringen i förskolan. Till exempel, har vissa områden infört Bee-Bots som ett verktyg för tidig programmeringsundervisning. Dessa används inte bara för att introducera grundläggande programmeringskoncept, utan också för att stödja språkutvecklingen och det matematiska tänkandet hos barnen. Alla dessa digitala verktyg är noggrant utvalda och används i enlighet med läroplanens innehåll och mål.

Systemstödet Prorenata används för systematisk dokumentation av särskilt stöd, behov av tidiga insatser och övrig dokumentation av känsliga uppgifter. Ett pilotprojekt startade 2022 med två förskoleområden som ett steg i att utveckla barnhälsoarbetet. Inom ramen för detta projekt har områdena tagit fram mallar och arbetat med processen när det gäller ärenden till barnhälsosteam. Projektet har nu övergått i ett gemensamt arbetssätt och samtliga områden är delaktiga men har hunnit olika långt i användningen av systemet.

Initiativ från regionen har tagits till att starta upp en familjecentral, som en tidig förebyggande insats för vårdnadshavare i Solna stad. Gemensamma träffar med BVC, Regionen, socialförvaltningen och barn-och utbildningsförvaltningen har skett under hösten. En genomförandeplan ska upprättas under 2024 hur en organisation kan se ut med delat ansvar och roller.

Ett samarbete har inletts med BVC, öppna förskolan och förskolan. Förskolans psykologer och specialpedagoger deltar i träffarna, en gång per månad, för att diskutera tidiga insatser både generellt och på individnivå.

I brukarenkäten har det framkommit att information och kommunikation från förskolorna behöver bli mer likvärdig. En arbetsgrupp med representanter från förskolan och förvaltningen har tagit fram gemensamma mallar för dokumentation och veckobreven har fått ett enhetligt utförande. Parallellt har en arbetsgrupp arbetat fram en enhetlig mall för utvecklingssamtal. Dessa insatser har lett till en mer likvärdig och tydligare kommunikation med vårdnadshavare.

Analys/bedömning

Statistiken indikerar att barngruppens storlek har ökat något jämfört med föregående år och målsättningen är att i snitt erbjuda tre pedagoger per femton barn. I analysen av denna data framgår det att snabba omvärldsförändringar utgör stora utmaningar i planeringen av verksamheternas organisation.

Under det gångna året har flera betydande verksamhetsförändringar ägt rum. Detta inkluderar nedläggningen av två kommunal förskolor, begränsning av mottagandet till en annan samt även att några fristående verksamheter har lagt ner sin verksamhet med kort varsel. I de fall en fristående verksamhet stänger har kommunen en lagstadgad skyldighet att ta emot barnen i någon av kommunens förskolor.

Enligt skollagen ska barn erbjudas förskola från och med ett års ålder. Vi ser att vårdnadshavare till de barn som precis fyllt ett år i högre grad än tidigare söker sig till förskolan. En analys av detta är att i det samhällsekonomiska läget, med gällande lågkonjunktur, väljer vårdnadshavare att tidigare gå tillbaka till arbete.

Förskollärartätheten har ökat något jämfört med föregående år men andelen heltidstjänster med förskolläraryrkeslegitimation ligger kvar på samma nivå. En av förskolans primära utmaningar är att höja andelen förskollärare och barnskötare utan att tumma på kompetens och kvalitet. De insatser som satts in gällande fortbildning, tydliga karriärvägar och att vara en attraktiv arbetsgivare bedöms vara nyckelfaktorer för att ta sig an denna utmaning. Det möjliggör hög kontinuitet i personalgrupp och förskolledning och underlättar rekryteringen av ny personal.

De insatser huvudman initierat för att höja kompetens bland personalen har gett god effekt och behöver fortlöpa. Uppsala universitet talar gott om samverkan med Solna stad vars personal är hängivna studierna och genomför i hög grad kurserna som erbjuds. Dessa satsningar ger också effekt på förskolornas attraktivitet och rektorer upplever att fler aktivt söker tjänster i våra verksamheter.

Flera lärare har under året genomgått handledarutbildning för verksamhetsförlagd utbildning vid Stockholms universitet. Detta är också en viktig möjliggörare för att ta emot förskollärestudenter och på ett effektivt sätt rekrytera nya förskollärare vid behov.

Förskolepsykologerna, som nu finns representerade i alla förskoleområden, har genomfört insatser på samtliga nivåer, individ, grupp, och förskola, utifrån behov. Detta har stärkt medarbetarna i bland annat arbetet med särskilt stöd, svåra samtal med vårdnadshavare och hantering av konflikter i barngrupp.

I analysen framkommer det tydligt ett behov av ökad likvärdighet mellan förskolor och förskoleområden. Att öka likvärdigheten i stadens förskolor är ett långsiktigt arbete och de insatser som påbörjats gällande till exempel språkutvecklande arbetssätt och tidiga insatser behöver hållas i, intensifieras och utvecklas under nästkommande år.

Samverkan är central i det fortsatta arbetet med att identifiera barn i riskzon. Den samverkan som arbetats upp under året med barnvårdscentralen och andra aktörer har stärkt barnhälsoarbetet och främjat tidiga insatser.

Slutsats och förslag på åtgärder

Ett av nämndmålen fokuserar på att höja kvaliteten i den pedagogiska utbildningen och detta arbete behöver vara ett strategiskt långsiktigt arbete. Det är av högsta prioritet att höja personaltätheten samt att säkerställa en hög andel legitimerade förskollärare för att hålla en god kvalitet i utbildningen.

De insatser som görs inom det språkutvecklande arbetet behöver följas upp och utvärderas för att säkerställa önskvärd effekt. För att höja kompetensen kring flerspråkiga barns språkutveckling, och vad interkulturellt arbetssätt innebär i förskolan, kommer detta vara ett fokusområde för nästkommande år. Under höstterminen 2024 kommer Uppsala universitet hålla uppdragsutbildningen ”*Flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan, 7.5 hp*” för förskollärare och barnskötare.

För att kunna se om insatserna gällande utökning av förskolepsykolog och specialpedagog i alla områden har gett önskad effekt och är tillräcklig i sin omfattning behöver detta noggrant följas upp och utvärderas.

Kvalitetsdialoger kommer att hållas under nästkommande år och arbetet med Kvalitetskompassen, där tydliga kriterier för kvalitet i förskolan tas fram, behöver fortsätta under vårterminen 2024. Det behövs ett ökat fokus på det systematiska kvalitetsarbetet framgent. En plan behöver tas fram för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska utvecklas och integreras i arbetet i organisationens alla skikt, där medarbetarnas engagemang och delaktighet är nyckelfaktorer för framgång.

Under 2024 kommer uppdraget, att få fler barn från tre år att börja i förskolan, utgå från framtaget årshjul. Det kommer även behövas en djupgående kartläggning av orsakerna till att vårdnadshavare tackar nej till erbjudande om förskola, för att tydligare kunna rikta insatser och förstärka förvaltningens kommunikation till dessa vårdnadshavare.

För att stärka förskolan i arbetet med barn i behov av tidiga insatser är det av stor vikt att samverka med andra aktörer fortsätter och fördjupas. En systematik i, och plattformar för, informationsutbyte behöver etableras och utvecklas framöver. En del i det viktiga samverkansarbetet är regionens initiativ att starta upp en familjecentral i Solna där planeringen behöver fortlöpa under nästkommande år för att nå den gemensamma målsättningen.

Uppföljning kränkande behandling förskola

Inledning

Enligt 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) har personal som får kännedom om att ett barn misstänks ha blivit utsatt för kränkande behandling skyldighet att anmäla det till rektor. Rektor har i sin tur en skyldighet att anmäla detta till huvudmannen som skyndsamt ska inleda en utredning och vidta åtgärder för att den kränkande behandlingen ska upphöra.

I Solna stad anmäls all misstänkt kränkande behandling/diskriminering i verksamhetssystemet Visma Drafit. Systemet är enbart till för att anmäla kränkande behandling mellan barn och inte för att anmäla en personal som misstänks ha utsatt ett barn för kränkande behandling. För anmälningar där en personal misstänks ha utsatt ett barn för kränkande behandling används fortsatt pappersblanketter av skälet att behörigheten i systemet inte kan begränsas till endast en person utan alla på skolenheten som har behörighet i systemet får tillgång till samtliga anmälningar på enheten.

En anmälan om kränkande behandling/diskriminering kan göras direkt till Skolinspektionen, Barn- och elevombudet eller Diskrimineringsombudsmannen. Inget ärende har initierats av varken Skolinspektionen, Barn- och elevombudet eller Diskrimineringsombudsmannen under hösten eller sett över hela året.

Utvärdering av förra tidsperiodens föreslagna åtgärder på huvudmannanivå

Under förra tidsperioden föreslogs att huvudmannen, Solna stad, skulle utvärdera de nya rutiner för arbetsgång vid misstänkt kränkande behandling samt följa upp de anmälningar som inte utretts eller avslutats i tid.

Förvaltningen har under denna period uppdaterat sina rutiner för uppföljning av ärenden som blivit godkända av enhetsansvarig, rektor eller biträdande rektor i systemet. En utredare från förvaltningen kontrollerar ärenden som godkänts av enhetsansvarig innan ärendet godkänns och avslutas på huvudmannanivå. Utredare kontrollerar dokumentationen i ärendet så att samtliga delar är genomförda i enlighet med lagstiftningen. Då något saknas i dokumentationen återkopplar utredaren till enhetsansvarig ärendet godkänns

först då ärendet är komplett. Samtliga ärenden måste godkännas på huvudmannanivå för att de ska kunna avslutas i systemet. Utredaren har under aktuell tidsperiod gått igenom samtliga ärenden och godkänt de som legat för avslut samt påmint och inlett dialog med rektorerna i de ärenden som inte avslutats inom rätt tid.

I samband med uppföljningen av ärendena har ett förskoleområde bjudit in utredare tillsammans med verksamhetsutvecklare för utbildning i vad kränkande behandling innebär och vilka skyldigheter personalen har att motverka sådan behandling. Utbildningen har gett positiva effekter. Exempelvis står det aktuella förskoleområdet nu för de flesta anmälningarna och att de fått in en rutin för hur de fortlöpande arbetar med ärendena så att de kan avslutas i tid. Övriga förskoleområden kommer erbjudas utbildning under vårterminen.

Förvaltningen har i samband med uppföljningen av ärendena informerat om att det finns nya rutiner för arbetsgången i ärenden om misstänkt kränkande behandling. Då inga synpunkter lyfts fram från verksamheterna samt att de ärenden som initierats under aktuell tidsperiod fortlöper framåt så förutsätts att verksamheterna använder rutinen.

Kontroller som genomförts under tidsperioden 1 augusti 2023 – 31 december 2023

Huvudmannen är ytterst ansvarig för att förskolorna motverkar kränkande behandling och följer därför upp förskolornas åtgärdande arbete två gånger per år, dels i delårsrapporten per sista augusti och i årsredovisningen.

I uppföljningsarbetet har huvudmannen tagit del av den statistik som finns i systemet om registrerade anmälningar om kränkande behandling samt tagit del av samtliga utredningar som förskolan genomfört under aktuell tidsperiod och över hela året.

lakttagelser av inkomna anmälningar om kränkande behandling

Tidsperioden 1 augusti 2023 – 31 december 2023

Under perioden 1 augusti 2023 till och med 31 december 2023 registrerades totalt 17 nya anmälningar om kränkande behandling i förskolan. 21 ärenden ligger kvar från tidigare i systemet.

Totalt har 33 ärenden avslutats inom aktuell tidsperiod. I två ärenden har inte någon utredning inletts alls och i tre ärenden är utredning påbörjad men inte avslutats ännu. Av de 33 avslutade ärendena har det i 61,69 procent av fallen bedömts att barnet blivit utsatt för kränkande behandling.

Av inkomna ärenden där utredning färdigställts och kränkning konstaterats framgår att det är något fler pojkar än flickor som blivit utsatta. Vidare framgår av de inkomna ärendena att det i majoriteten av fallen är pojkar som utsätter.

De flesta konstaterade kränkningarna utgörs av fysiska kränkningar. Kränkningarna har främst inträffat på förskolegården, i lekrummet och på toaletten.

Totalt år 2023

Under 2023 registrerades totalt 28 anmälningar om kränkande behandling i förskolan. 12 ärenden ligger kvar från tidigare i systemet.

Totalt har 35 ärenden avslutats under året. I två ärenden har inte någon utredning inletts alls och i tre ärenden är utredning påbörjad men inte avslutats ännu. Av de 35 avslutade ärendena har det i 60,69 procent av fallen bedömts att barnet blivit utsatt för kränkande behandling.

Av inkomna ärenden där utredning färdigställts och kränkning konstaterats framgår att det är något fler pojkar än flickor som blivit utsatta. Vidare framgår att inkomna ärenden att det i majoriteten av fallen är pojkar som utsätter.

De flesta konstaterade kränkningarna utgörs av fysiska kränkningar. Kränkningarna har främst inträffat på förskolegården, i lekrummet och på toaletten.

En slutsats av siffrorna för hela året är att samtliga ärenden som ännu inte är avslutade har initierats under hösten 2023, alltså aktuell tidsperiod. Övriga ärenden som kommit in under 2023 är hanterade och avslutade.

Iakttagelser av genomförda utredningar om kränkande behandling Tidsperioden 1 augusti 2023 – 31 december 2023

Ett ärende om kränkande behandling ska innehålla anmälan, utredning, bedömning av om en kränkning har inträffat eller inte samt dokumentation av vidtagna åtgärder och uppföljning i de ärenden där kränkning konstaterats. En anmälan och utredning av kränkande behandling ska ske skyndsamt enligt skollagen.

Huvudmannen har tagit del av de utredningar som förskolorna genomfört under aktuell tidsperiod.

Nästan samtliga anmälningar som inkommit under tidsperioden har gjorts i nära anslutning till den inträffade händelsen. I de flesta ärenden som inkommit under aktuell tidsperiod, det vill säga hösten 2023, har också utredning påbörjats skyndsamt varpå ärendena har kunnat avslutats inom rimlig tid.

Utredningen beskriver oftast vad som inträffat men innehåller i de flesta fall liknande uppgifter som anges i anmälan. Förskolorna som under hösten skickat in anmälningar har varit mycket duktiga på att dokumentera vilka åtgärder som vidtagits för att kränkningarna ska upphöra. Många dokumenterar både åtgärder på kort och lång sikt samt förskolans arbete med att förebygga kränkningar.

Totalt år 2023

Som tidigare framförts har samtliga ärenden som registrerats av förskolorna följts upp av förvaltningen. Sett utifrån ett helårsperspektiv kan konstateras att det är väldigt få anmälningar som gjorts totalt för förskolorna men att det skett en ökning på vissa förskolor efter att ett förskoleområde deltagit i utbildning om vad kränkande behandling innebär och vilka skyldigheter personal har enligt lag att motverka sådan behandling.

Slutsats och rekommendationer

Tidsperioden 1 augusti 2023 – 31 december 2023

Av iakttagelserna framgår det att förskolorna i nästan samtliga fall uppfyller det skyndsamhetskrav som finns i fråga om anmälan och utredning vid misstänkt

kränkande behandling och diskriminering. I något fall där utredning dröjt innebär det inte att barnets situation inte har hanterats utan det är enbart dokumentationen av utredning och vidtagna åtgärder i systemet som dröjt.

Förvaltningen vill fortsatt poängtera vikten av att varje förskolenhet har rutiner för hur dokumentationsförfarandet ska gå till och att detta följs upp så att förskolorna fortsätter att uppfylla skyndsamhetskravet. Då statistiken under tidigare tidsperioder tydligt visat att många ärenden stannat vid en anmälan, är det av vikt att rutinerna följs upp och att arbetet med att dokumentera utredning och åtgärder fortsätter på det sätt som skett under aktuell tidsperiod.

Totalt år 2023

Som redan framhållits kan, ur ett helårsperspektiv, konstateras att det är väldigt få anmälningar över lag från våra förskolor. I vissa förskoleområden nästan obefintligt. I praktiken hanteras många situationer och händelser på plats och det utreds som bristande tillsyn där flera åtgärder vidtas, både på kort och lång sikt.

Det förvaltningen ser att förskolorna behöver göra är att kompetensutveckla sin personal för att skapa förståelse för vad som är kränkande behandling och inte samt vilka skyldigheter som personalen faktiskt har att anmäla, utreda och vidta åtgärder i sådana ärenden. Exempelvis har Skolinspektionen i flera fall konstaterat att det föreligger en uppenbar kränkning när äldre barn i förskolan utövar fysiskt våld mot andra barn. Vid en uppenbar kränkning ska anmälan alltid göras. Det är mindre troligt att äldre barn på vissa förskolor aldrig utsätter andra barn för fysiska angrepp utan det handlar snarare om att personalen behöver kompetensutvecklas för att känna sig säkrare på skiljelinjen mellan kränkande behandling och tillsynsansvaret. En annan faktor är osäkerheten kring systemet vilket förvaltningen kan bistå med utbildning kring.

Åtgärder att vidta kommande tidsperiod

Huvudmannen ska

- Fortsätta arbetet med att fortlöpande följa upp de ärenden som inte utretts eller avslutats i tid.

- Löpande godkänna ärenden som är klara för avslut i verksamhetssystemet Visma Draftit så att statistiken blir korrekt.
- Fortsätta stötta verksamheterna i deras arbete med att motverka kränkande behandling och diskriminering.
- Hålla utbildning för förskolans personal i vad kränkande behandling innebär samt vilka skyldigheter personalen har enligt lag att hantera och motverka sådan behandling.

Förskolorna ska

- Se till att all personal genomgår utbildning för att säkerställa efterlevnaden av 6 kap. 10 § skollagen.
- Ta fram lokala rutiner för att säkerställa att all misstänkt kränkande behandling/diskriminering anmäls, utreds och avslutas i enlighet med skollagens krav.
- Analysera registrerade anmälningar inom ramen för förskolans systematiska kvalitetsarbete och vid behov genomföra lokala åtgärder.

Inventering av kök på förskolor och skolor

Utifrån uppdraget från kommunfullmäktige i Verksamhetsplan och budget 2023, Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med skolnämnden, förskolenämnden och tekniska nämnden utreda förutsättningarna för att etablera fler tillagningskök i Solnas skolor och förskolor, har en inventering av köken på stadens förskolor och skolor genomförts.

Inventeringen har haft som utgångspunkt hur köket används idag, tillagningskök eller mottagningskök, med kommentarer om köket skick samt vilka möjligheter som finns att ev. ändra användningen från mottagningskök till tillagningskök.

Sammanfattning

Förskolor

Det är idag 16 av förskolorna som har tillagningskök och 15 som har mottagningskök. Fyra av mottagningsköket har tidigare varit tillagningskök och skulle i stället kunna användas som tillagningskök. Tre av mottagningsköket kräver investeringar i köksmaskiner för att kunna användas som tillagningskök. Resterande åtta mottagningskök kräver större investeringar ombyggnation för att fungera som ett tillagningskök.

Skolor

Det är idag fyra av skolorna som har tillagningskök och sex som har mottagningskök. I samtliga mottagningskök behöver ventilationen ses över samt att det krävs investeringar i köksutrustning av olika grad för att kunna användas som tillagningskök. Några mottagningskök bedöms även kräva ombyggnad och eller tillbyggnad.

Förskolor

Enhet	Hur används köket idag?	Kommentar
Igelbäcken	Mottagning	Behöver mer ugnskapacitet, nedkylningsmöjligheter, samt utökad kyl och frysförvaring för att kunna fungera som tillagningskök. Grovdiskmaskin behöver kontrolleras om det finns.
Ringen	Mottagning	Samma lokal som Igelbäcken.
Lottagatan	Mottagning	Ombyggnation och större investeringar i köksmaskiner krävs.
Sagolandet	Mottagning	Har varit tillagningskök
Tunet	Mottagning	Har varit tillagningskök
Tellus	Mottagning	Stor ombyggnation och investeringar av köksmaskiner/ventilation för att kunna fungera som tillagningskök. Kylar och frysar måste även till då det är begränsat med det idag
Fröet	Mottagning	Har varit tillagningskök. Dock problem med kylrum och mögel där som behöver åtgärdas innan aktuellt som tillagningskök igen. Även ventilation behöver ses över
Rågen	Mottagning	Investeringar i kylrum, köksmaskiner, ventilation mm behöver ses över för att kunna ha som tillagningskök
Kullen	Mottagning	Investeringar i köksmaskiner för att kunna ha som tillagningskök
Borgen	Mottagning	Investeringar i köksmaskiner för att kunna ha som tillagningskök

Enhet	Hur används köket idag?	Kommentar
Udden	Mottagning	Svårt att få till tillagningskök då väldigt liten förskola med liten plats i köket. Stor ombyggnation och investeringar i köksmaskiner krävs.
Juvelen	Tillagning	
Lyckoklövern	Mottagning	Ombyggnation och investeringar i köksmaskiner krävs för att kunna få till tillagningskök.
Fjorden	Tillagning	
Thor	Tillagning	
Rudviken	Tillagning	
Gasellen	Tillagning	
Näckrosen	Tillagning	
Solskenet	Mottagning	Helt kök måste byggas för att kunna vara tillagning. Kommunen är hyresgäst i lokalen.
Backen	Tillagning	
Råsundagården	Tillagning	
Regnbågen	Tillagning	
Hanneberg	Tillagning	
Dungen	Tillagning	
Fantasia	Tillagning	
Ängkärr	Tillagning	
Påfågeln	Tillagning	
Huvudsta	Mottagning	Har varit tillagningskök
Pumpan	Mottagning	Har förutsättningar för tillagningskök
Paprikan	Tillagning	
Västra skogen	Tillagning	

Enhet	Hur används köket idag?	Kommentar
Bergshamraskolan	Tillagning	
Ulriksdalsskolan	Tillagning	
Ekensbergsskolan	Mottagning	Bedöms kräva investeringar för att kunna fungera som tillagningskök. Kylutrymmen, frysutrymmen, köksmaskiner samt utökade ytor i köket. Ventilation måste ses över och med största sannolikhet byggas ut. Även diskinlämning måste byggas till för att kunna fungera som tillagningskök.
Råsunda skola	Tillagning	
Råsunda Annex	Tillagning	
Solna gymnasium	Mottagning	Ombyggnation av köket krävs för att kunna fungera som tillagningskök. Investeringar av köksmaskiner samt större kyl och frysutrymmen behövs. Ventilationen behöver med största sannolikhet ses över
Skytteholmsskolan	Mottagning	Plats finns och har tidigare fungerat som tillagningskök. Varit "Solnas centralkök". Uppdatering av maskinparken, samt helrenovering av lokalen och kyl/frysutrymmen. Tillbyggnad av kåpa vid grovdisk för att fånga upp ånga. Ventilation måste ses över för att säkerställa att den räcker till.

Enhet	Hur används köket idag?	Kommentar
Granbackaskolan	Mottagning	Krävs stora investeringar samt om- och tillbyggnad för att kunna fungera som tillagningskök. Kylutrymmen, frysutrymmen, köksmaskiner samt utökade ytor i köket måste till. Ventilation måste ses över och med största sannolikhet byggas ut.
Tallbackaskolan	Mottagning	Stora investeringar för att kunna fungera som tillagningskök. Kylutrymmen, frysutrymmen, köksmaskiner samt utökade ytor i köket krävs. Ventilation måste ses över och med största sannolikhet byggas ut. Våldigt ont om plats idag för att kunna göra om till tillagningskök. Även riktig diskinlämning måste byggas till för att kunna fungera som tillagningskök.
Parkskolan	Mottagning	Behöver nedkylningsskåp om det ska fungera som tillagningskök. Ventilation behöver ses över för att säkerställa att den räcker till. Bra lämpat för att b tillagningskök

Klicka här för att börja skriva text.